

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

23. února 2006 *

Ve věci C-201/04,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím hof van beroep te Antwerpen (Belgie) ze dne 27. dubna 2004, došlým Soudnímu dvoru dne 5. května 2004, v řízení

Belgický stát

proti

Molenbergnatie NV,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení C. W. A. Timmermans, předseda senátu, J. Makarczyk (zpravodaj)
a R. Silva de Lapuerta, soudci,

* Jednací jazyk: nizozemština.

generální advokát: F. G. Jacobs,
vedoucí soudní kanceláře: R. Grass,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Molenbergnatie NV E. Geversem a J. Geversem, advocaten,
- za belgickou vládu D. Haven, jako zmocněnkyní,
- za Komisi Evropských společenství X. Lewisem a M. van Beek, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 30. června 2005,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu ustanovení nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství (Úř. věst. L 302, s. 1, s. 307; Zvl. vyd. 02/04, s. 307, dále jen „celní kodex“) upravujících vybrání celního dluhu.

- 2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi Belgickým státem a Molenbergnatie NV, celním zástupcem (dále jen „zástupce“), ve věci dodatečného vybrání dovozního a antidumpingového cla.

Právní rámec

- 3 Kapitola 3 hlavy VII celního kodexu se týká vybrání celního dluhu, který je definován v čl. 4 odst. 9 téhož kodexu jako povinnost osoby zaplatit dovozní clo nebo vývozní clo, které je uplatňováno na určité zboží podle platných předpisů Společenství.
- 4 Oddíl 1 uvedené kapitoly 3 nazvaný „Zaučtování částky cla a její sdělení dlužníkovi“ zahrnuje články 217 až 221.
- 5 Podle čl. 217 odst. 1 celního kodexu:

„Celní orgány vypočtou výši dovozního cla nebo vývozního cla vyplývající z celního dluhu (dále jen ‚částku cla‘), jakmile mají potřebné údaje, a zapíší [zapíšíou] ji do účetních dokladů nebo na jiný rovnocenný nosič údajů (zaučtování).

První pododstavec se nepoužije:

- a) bylo-li zavedeno prozatímní antidumpingové nebo vyrovnávací clo;
- b) pokud částka cla dlužného podle právních předpisů přesahuje částku cla stanovenou na základě závazné informace o sazebním zařazení zboží;
- c) pokud předpisy přijaté postupem projednávání ve výboru zprošťují celní orgány povinnosti účtovat částky cla nižší, než je stanovená hranice.

Celní orgány nemusí po uplynutí stanovené lhůty zaúčtovat částky cla, které nebylo možno sdělit dlužníkovi v souladu s čl. 221 odst. 3.“

6 Článek 220 uvedeného kodexu zní takto:

„1. Nebyla-li částka cla vyplývající z celního dluhu zaúčtována v souladu s články 218 a 219 nebo byla-li zaúčtována ve výši, která je nižší než částka dlužná ze zákona, zaúčtuje se částka cla, která má být vybrána nebo dovybrána, do dvou dnů ode dne, kdy se celní orgány o této situaci dozvěděly a mohou vypočítat částku dlužnou ze zákona a určit dlužníka (dodatečné zaúčtování). Tuto lhůtu lze prodloužit v souladu s článkem 219.

2. S výjimkou případů uvedených v čl. 217 odst. 1 druhém a třetím pododstavci se dodatečné zaúčtování neprovede, pokud:

- a) bylo původní rozhodnutí nezaúčtovat clo nebo zaúčtovat je ve výši, která je nižší než clo dlužné ze zákona, učiněno na základě obecných předpisů, jež byly později zrušeny rozhodnutím soudu;

- b) částka cla dlužného ze zákona nebyla zaúčtována následkem chyby ze strany celních orgánů, kterou nemohla osoba povinná zaplatit clo přiměřeným způsobem zjistit, a pokud tato osoba jednala v dobré víře a dodržela všechna ustanovení platných předpisů týkající se celního prohlášení;

- c) předpisy přijaté postupem projednávání ve výboru zprošťují celní orgány povinnosti dodatečně účtovat částky cla nižší, než je určitá hranice.“

7 Článek 221 celního kodexu stanoví:

„1. Jakmile je částka cla zaúčtována, musí být odpovídajícím postupem sdělena dlužníkovi.

2. Je-li částka splatného cla pro informaci zapsána do celního prohlášení, mohou celní orgány stanovit, že nebude sdělena podle odstavce 1, pokud takto zapsaná částka cla odpovídá částce jimi stanovené.

Aniž je dotčeno použití čl. 218 odst. 1 druhého pododstavce, je-li využito možnosti uvedené v prvním pododstavci, je propuštění zboží celními orgány rovno sdělení zaúčtované částky cla dlužníkovi.

3. Sdělení dlužníkovi nelze provést po uplynutí lhůty tří let ode dne vzniku celního dluhu. Avšak jestliže celní orgány nemohly určit přesnou částku cla dlužnou ze zákona následkem trestného činu, lze toto sdělení provést i po uplynutí zmíněné tříleté lhůty, pokud to platné předpisy dovolují.“

- 8 Kapitola 4 hlavy VII celního kodexu je nazvána „Zánik celního dluhu“. Sestává ze dvou článků, z nichž článek 233 zní:

„Aniž jsou dotčeny platné předpisy týkající se promlčení celního dluhu a nevybrání částky celního dluhu v případě soudně prohlášené platební neschopnosti dlužníka, celní dluh zaniká:

- a) zaplacením cla;

- b) prominutím cla;
- c) pokud je u zboží navrženého v celním prohlášení do režimu s povinností zaplatit clo:

— platnost celního prohlášení zrušena podle článku 66,

— zboží před propuštěním buď zajištěno a současně či následně zabaveno, nebo zničeno na pokyn celních orgánů, zničeno nebo přenecháno ve prospěch státu podle článku 182, nebo zničeno či nenahraditelně ztraceno v důsledku jeho povahy nebo následkem nepředvídatelných okolností nebo vyšší moci;

- d) pokud je zboží, u kterého vznikl celní dluh podle článku 202, zajištěno při protiprávním vstupu a současně nebo následně zabaveno.

V případě zajištění a zabavení se má pro účely trestního práva v oblasti celnictví za to, že celní dluh nezanikl, je-li podle trestního práva daného členského státu clo základem pro určení trestu nebo existence celního dluhu podkladem pro zahájení trestního řízení.“

- 9 Celní kodex se v souladu se svým článkem 253, druhým pododstavcem, použije ode dne 1. ledna 1994.
- 10 Před vstupem uvedeného kodexu v platnost byla tato oblast upravena nařízením Rady (EHS) č. 1697/79 ze dne 24. července 1979 o vybírání dovozního nebo vývozního cla po propuštění zboží, které nebylo požadováno od osoby zodpovědné za zaplacení cla ze zboží navrženého v celním prohlášení do celního režimu s povinností platit toto clo (Úř. věst. L 197, s. 1), které vstoupilo v platnost dne 1. července 1980, a nařízením Rady (EHS) č. 1854/89 ze dne 14. června 1989 o účtování a podmínkách platby dovozního nebo vývozního cla vyplývajících z celního dluhu (Úř. věst. L 186, s. 1), přičemž posledně uvedené nařízení se vztahovalo na cla zaúčtovaná ode dne 1. července.
- 11 Podle článku 2 nařízení č. 1697/79:

„1. Pokud příslušné orgány shledají, že celek nebo část dovozního cla nebo vývozního cla dlužného podle právních předpisů ze zboží navrženého v celním prohlášení do celního režimu s povinností platit toto clo nebyly požadovány od osoby povinné k zaplacení cla, přijmou úkon směřující k vybrání nezaplacené částky cla.

Takové opatření nicméně nelze přijmout po uplynutí lhůty tři let od data zaúčtování částky cla, původně požadované po osobě povinné k zaplacení cla, nebo pokud neproběhlo zaúčtování, od data vzniku celního dluhu za uvedené zboží.

2. Ve smyslu odstavce 1 se úkon směřující k vybrání cla provede tak, že se dotčené osobě oznámí částka dovozního nebo vývozního cla, kterou je povinná zaplatit.“
(*neoficiální překlad*)

- 12 Nařízení č. 1854/89 v čl. 1 odst. 2 písm. c) obsahuje definici pojmu „zaúčtování“, která zní takto:

„[...] zaúčtování celním orgánem částky dovozního nebo vývozního cla odpovídající celnímu dluhu do účetních dokladů nebo na jiný rovnocenný nosič údajů.“
(*neoficiální překlad*)

- 13 Článek 2 odst. 1 téhož nařízení stanoví:

„Celní orgán vypočítá každou částku dovozního nebo vývozního cla při vzniku celního dluhu – dále jen ‚částka cla‘ – ihned, jakmile má potřebné údaje, a tento orgán ji také zaúčtuje.“ (*neoficiální překlad*)

- 14 Článek 5 nařízení č. 1854/89 zní takto:

„Nebyla-li částka cla vyplývající z celního dluhu zaúčtována v souladu s články 3 a 4 nebo byla-li zaúčtována ve výši, která je menší než částka dlužná podle právních předpisů, zaúčtuje se částka cla, která má být vybrána nebo dovybrána, do dvou dnů ode dne, kdy se celní orgány o této situaci dozvěděly a jsou v postavení, kdy mohou

vypočítat částku dlužnou podle právních předpisů a určit osobu povinnou k zaplacení cla. Tato lhůta může být prodloužena v souladu s článkem 4.“
(*neoficiální překlad*)

15 Článek 6 odst. 1 uvedeného nařízení stanoví:

„Ihned po zaúčtování je částka cla v souladu s příslušným postupem sdělena osobě povinné k jejímu zaplacení.“ (*neoficiální překlad*)

16 Celní kodex byl pozměněn zejména nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2700/2000 ze dne 16. listopadu 2000 (Úř. věst. L 311, s. 17 ; Zvl. vyd. 02/10, s. 239).

Spor v původním řízení a předběžné otázky

17 Zástupce podal v Belgii mezi dny 9. dubna 1992 a 23. června 1994, jménem a na účet jiné společnosti celní prohlášení o dovozu přes Hongkong videokazet pocházejících z Macaa.

18 Podle obecného systému preferenčních celních sazeb pro zboží pocházející z rozvojových zemí byly uvedené dovozy osvobozeny od cla.

- 19 Po provedení šetření v Macau rozhodl výbor pro otázky původu, zřízený článkem 12 nařízení Rady (EHS) č. 802/68 o společné definici pojmu původ zboží (Úř. věst. L 148, s. 1), o vyloučení použití preferenčního cla na uvedené zboží z toho důvodu, že ve skutečnosti pocházelo z Číny, a tedy podléhalo dovoznímu clu použitelnému na třetí země, jakož i antidumpingovému clu. Rozhodnutí výboru bylo sděleno členským státům dne 10. srpna 1994.
- 20 Doporučeným dopisem ze dne 27. února 1995, úřad pro vyšetřování v oblasti cel a daní v Antverpách informoval zástupce o uvedeném šetření a sdělil mu částky splatných dovozních a antidumpingových cel.
- 21 Podle belgické vlády byly částky uvedených cel zaúčtovány dne 7. března 1995.
- 22 Dopisem ze dne 29. září 1995 sdělilo regionální ředitelství celního a daňového úřadu (dále jen „správní úřad“) zástupci dodatečně vybrání týchž cel v souladu s čl. 220 odst. 1 celního kodexu.
- 23 Správní úřad, který obdržel od zástupce stížnost, nezměnil své stanovisko-^{*} a zahájil proti němu řízení dne 3. července 2000. Rozsudkem ze dne 22. dubna 2002 rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen (soud prvního stupně v Antverpách) prohlásil návrh správního úřadu za neopodstatněný s tím, že dodatečné vybrání dotčeného cla bylo provedeno protiprávním způsobem. Tento soud zejména rozhodl, že tříletá prekluzivní lhůta stanovená čl. 221 odst. 3 celního kodexu uplynula, neboť splatná částka cla za dluh vzniklý dne 9. dubna 1992 byla sdělena zástupci. Správní úřad podal proti uvedenému rozsudku opravný prostředek.

24 Za těchto podmínek se hof van beroep te Antwerpen (odvolací soud v Antverpách) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Jsou články 217 až 232 celního kodexu [...], tedy ustanovení kapitoly 3 (Vybrání celního dluhu) hlavy VII (Celní dluh), která sestává z oddílu 1 (Zaúčtování částky cla a její sdělení dlužníkovi – články 217 až 221) a oddílu 2 (Lhůty a postupy pro placení cla – články 222 až 232) použitelné na vybrání celního dluhu, který vznikl před 1. lednem 1994, ale k jehož vybrání nedošlo nebo jehož vybrání nezačalo před tímto datem?

- 2) Pokud bude na první otázku odpovězeno kladně, musí být sdělení uložené článkem 221 celního kodexu [...] provedeno vždy až po zaúčtování částky cla nebo, jinak řečeno, musí sdělení uloženému článkem 221 celního kodexu [...] vždy předcházet zaúčtování částky cla?

- 3) Vede opožděné sdělení částky cla dlužníkovi, tj. po uplynutí lhůty tří let stanovené čl. 221 odst. 3 celního kodexu [...], v původním znění [platném před jeho nahrazením (ode dne 19. prosince 2000) čl. 1 bodem 17 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2700/2000 ze dne 16. listopadu 2000, kterým se mění nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství (Úř. věst. L 311, s. 17; Zvl. vyd. 02/10, s. 239)], k nemožnosti vybrat příslušný dluh nebo k zániku tohoto dluhu nebo k jinému právnímu důsledku, třebaže celní orgány byly schopny stanovit během této lhůty přesnou částku cla dlužného podle právních předpisů?

- 4) Musí členské státy vymezit podmínky, za kterých musí být provedeno sdělení částky cla dlužníkovi vyžadované článkem 221 celního kodexu [...]?

V případě kladné odpovědi, může členský stát, který opomenul stanovit podmínky, za kterých musí být provedeno sdělení částky cla dlužníkovi vyžadované článkem 221 celního kodexu [...] tvrdit, že jakýkoliv dokument uvádějící částku cla, který je oznámen dlužníkovi (po zaúčtování), se považuje za sdělení částky cla dlužníkovi ve smyslu článku 221 celního kodexu [...], i když tento dokument nijak neodkazuje na článek 221 celního kodexu Společenství ani neupřesňuje, že se jedná o sdělení částky cla dlužníkovi?“

K předběžným otázkám

K první a třetí otázce

- 25 První otázkou se předkládající soud dotazuje na časové použití ustanovení článků 217 až 232 celního kodexu, vložených do kapitoly 3 hlavy VII uvedeného kodexu, týkajících se vybrání celního dluhu, přičemž celní kodex se podle svého článku 253 druhého pododstavce použije ode dne 1. ledna 1994.
- 26 Třetí otázkou uvedený soud žádá Soudní dvůr o upřesnění následků vyplývajících z nedodržení lhůty stanovené čl. 221 odst. 3 celního kodexu.

- 27 Úvodem je třeba upřesnit, s ohledem na odůvodnění předkládacího rozhodnutí, jak tvrdí generální advokát v bodě 47 stanoviska, že první otázka, ačkoli se její znění vztahuje obecně na články 217 až 232 celního kodexu, se týká především článku 221 téhož kodexu, přičemž předkládající soud se konkrétněji táže, zda se posledně uvedený článek použije na celní dluh vzniklý před dnem 1. ledna 1994, který byl vybrán po uvedeném datu a před vstupem nařízení č. 2700/2000 v platnost.
- 28 Následně s ohledem na souvislost mezi první a třetí otázkou, pokud jde o analýzu účinků článku 221 celního kodexu, kterou vyžadují, je třeba se jimi zabývat společně.
- 29 Pokud jde o první otázku, belgická vláda uvádí, že uvedené články obsahují pouze základní pravidla, a tedy nejsou použitelné na celní dluhy vzniklé před dnem 1. ledna 1994.
- 30 Komise Evropských společenství a zástupce, na základě rozsudku ze dne 12. listopadu 1981, Salumi a další (212/80 až 217/80, Recueil, s. 2735, bod 9) jsou toho názoru, že tytéž články, které obsahují jak procesní pravidla, tak hmotněprávní pravidla, nelze posuzovat jednotlivě, pokud jde o jejich časovou účinnost, neboť tvoří nedělitelný celek. Nicméně jejich závěry se liší. Komise shledává, že pouze ustanovení nařízení č. 1697/79 se mají použít na dodatečně vybraní celního dluhu, vzniklého před dnem 1. ledna 1994, jehož vybírání bylo zahájeno až po uvedeném datu. Zástupce podporuje tezi použití článků 217 až 232 celního kodexu na vybraní takového celního dluhu.

- 31 Je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury, jsou procesní pravidla obecně považována za použitelná na všechny spory probíhající v okamžiku jejich vstupu v účinnost, na rozdíl od hmotněprávních pravidel, která jsou obvykle vykládána jako v zásadě nepoužitelná na situace existující před jejich vstupem v účinnost [viz zejména výše uvedený rozsudek *Salumi a další*, bod 9; rozsudek ze dne 6. července 1993, *CT Control (Rotterdam) a JCT Benelux v. Komise*, C-121/91 a C-122/91, Recueil, s. I-3873, bod 22; rozsudek ze dne 7. září 1999, *De Haan*, C-61/98, Recueil, s. I-5003, bod 13, a rozsudek ze dne 14. listopadu 2002, *Ilumitrónica*, C-251/00, Recueil, s. I-10433, bod 29].
- 32 V bodě 11 výše uvedeného rozsudku *Salumi a další*, Soudní dvůr odchýlně od výše připomínaného pravidla výkladu uvádí, že nařízení č. 1697/79, jež má stanovit ucelenou právní úpravu zahrnující dodatečné vybrání celního dluhu, obsahuje jak procesní pravidla, tak hmotněprávní pravidla, která tvoří nedělitelný celek, jehož jednotlivá ustanovení nemohou být posuzována odděleně, pokud jde o jejich časovou účinnost. Jak zdůrazňuje generální advokát v bodech 42 až 46 svého stanoviska, taková výjimka nalézá své odůvodnění v nahrazení dříve existujících vnitrostátních systémů novým systémem Společenství s cílem dosáhnout soudržného a jednotného používání právní úpravy Společenství, která byla takto zavedena v celní oblasti.
- 33 V projednávané věci, kde se položená otázka týká výhradně časové použitelnosti celního kodexu, jehož účelem je převzetí a zároveň změna určitých aspektů dříve existující právní úpravy Společenství použitelné v oblasti celního práva, zejména dříve platných nařízení č. 1697/79 a č. 1854/89, výše uvedená výjimka z pravidla výkladu připomenutého v bodě 31 tohoto rozsudku nemůže být použita.
- 34 Je tedy třeba odlišit hmotněprávní pravidla a procesní pravidla. Vnitrostátnímu soudu s ohledem na skutkové okolnosti sporu v původním řízení, s nimiž se pojí celní dluh vzniklý před datem použitelnosti kodexu, v důsledku toho přísluší, aby

vycházel jednak z hmotněprávních pravidel obsažených v právní úpravě před uvedeným datem a jednak z procesních pravidel obsažených v celním kodexu (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek De Haan, bod 14, a rozsudek ze dne 13. března 2003, Nizozemsko v. Komise, C-156/00, Recueil, s. I-2527, body 35 a 36).

- 35 Protože otázka předkládajícího soudu se hlavně vztahuje na článek 221 celního kodexu, je třeba se v této fázi vyjádřit k povaze ustanovení, která tvoří uvedený článek, s ohledem na odlišení mezi hmotněprávními pravidly a procesními pravidly.
- 36 Je nesporné, že odstavce 1 a 2 uvedeného článku stanoví pravidla, která jsou čistě procesní povahy.
- 37 Pokud jde o působnost, a tedy povahu pravidla stanoveného v čl. 221 odst. 3, je toto pravidlo předmětem třetí otázky předkládajícího soudu. Posledně jmenovaný se dotazuje na účinky pozdního sdělení částky celního dluhu dlužníkovi, tedy po uplynutí tříleté lhůty stanovené uvedeným ustanovením, které v zásadě převzalo ustanovení čl. 2 odst. 1 nařízení č. 1697/79 (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Nizozemsko v. Komise, bod 6).
- 38 V tomto ohledu belgická vláda, zástupce a Komise tvrdí, že sdělení částky celního dluhu dlužníkovi po uplynutí tříleté lhůty, ať podle celního kodexu, nebo podle dříve použitelné právní úpravy, má za následek nemožnost vybrání uvedeného celního dluhu. Podle nich však tato nemožnost nemá za následek zánik celního dluhu.

39 Je nesporné, že uplynutí tříleté lhůty stanovené čl. 221 odst. 3 celního kodexu pro sdělení částky celního dluhu dlužníkovi celními orgány je pro uvedené orgány právní překážkou toho, aby provedly vybrání uvedeného dluhu, kromě případů, kdy k uplynutí lhůty došlo následkem trestného činu, kvůli kterému celní orgány nemohly určit přesnou částku cla dlužného podle právních předpisů. Nicméně dotčené ustanovení zároveň stanoví pravidlo upravující samotný celní dluh, a následně stanoví pravidlo o jeho promlčení.

40 Dále, článek 233 celního kodexu upřesňuje, že výpočet různých důvodů zániku celního dluhu v písmenech a) až d) uvedeného článku se nedotýká zejména ustanovení týkajících se promlčení celního dluhu (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 14. listopadu 2002, SPKR, C-112/01, Recueil, s. I-10655, body 30 a 31).

41 Protože při uplynutí lhůty stanovené čl. 221 odst. 3 celního kodexu je celní dluh promlčen, a tedy zaniká, je následně třeba mít za to, že uvedené ustanovení je hmotněprávním pravidlem.

42 S ohledem na výše uvedené je třeba odpovědět na první a třetí z položených otázek takto:

- Na vybrání, zahájené po dni 1. ledna 1994, celního dluhu vzniklého před uvedeným datem se použijí pouze procesní pravidla obsažená v člancích 217 až 232 celního kodexu.

- Uplynutím lhůty stanovené čl. 221 odst. 3 celního kodexu je nárok na vybrání celního dluhu promlčen, s výhradou výjimky stanovené v témže článku, což znamená že sám celní dluh je promlčen, a tedy zaniká. S ohledem na takto stanovené pravidlo musí být čl. 221 odst. 3, na rozdíl od odstavců 1 a 2 téhož článku, považován za hmotněprávní ustanovení, a nelze jej tedy použít na vybrání celního dluhu vzniklého před dnem 1. ledna 1994. Pokud celní dluh vznikl před dnem 1. ledna 1994, může být upraven pouze pravidly o promlčení platnými k tomuto datu, i kdyby řízení pro vybrání bylo zahájeno po dni 1. ledna 1994.

Ke druhé otázce

- 43 Druhou otázkou se předkládající soud táže, za předpokladu použitelnosti článku 221 celního kodexu, zda se sdělení částky celního dluhu dlužníkovi, uložené odstavcem 1 uvedeného článku, může uskutečnit před samotným „zaúčtováním“.
- 44 Je třeba zdůraznit, že celní kodex v zásadě převzal ustanovení nařízení č. 1854/89 týkající se výpočtu dovozního nebo vývozního cla, kterým se zahajuje řízení pro vybrání celního dluhu, definice pojmu „zaúčtování“, jakož i požadavku sdělit částku celního dluhu v souladu s příslušnými postupy ihned po zaúčtování.
- 45 Belgická vláda je toho názoru, že není třeba odpovídat na uvedenou otázku s ohledem na nepoužitelnost celního kodexu. Komise s ohledem na nařízení

č. 1697/79 odpovídá, že zaúčtování uvedené částky do účetních dokladů není předběžnou podmínkou nezbytnou pro učinění úkonu směřujícího k vybrání cla. Zástupce uvádí, že sdělení částky celního dluhu by mělo být vždy učiněno po zaúčtování.

⁴⁶ Ze znění čl. 221 odst. 1 celního kodexu, které postrádá jakoukoli dvojznačnost, vyplývá, jak zdůrazňuje generální advokát v bodě 68 stanoviska, že zaúčtování, které sestává ze zápisu částky cla celními orgány do účetních dokladů nebo na jiný rovnocenný nosič údajů, musí nutně předcházet sdělení částky dovozního nebo vývozního cla dlužníkovi.

⁴⁷ Takový chronologický postup operací zaúčtování a sdělení částky celního dluhu, zakotvený v samotném názvu oddílu 1 kapitoly 3 hlavy VII celního kodexu „Zaúčtování částky cla a její sdělení dlužníkovi“, musí být dodržen, aby nedocházelo k rozdílnému zacházení s osobami povinnými k zaplacení cla a navíc k narušení harmonického fungování celní unie. Tentýž přístup byl zachován nařízením č. 1854/89, jehož čtvrtý bod odůvodnění odkazuje na „lhůty, v nichž musejí být zaplaceny zaúčtované částky dovozního nebo vývozního cla“.

⁴⁸ Takové řešení není vůbec v rozporu s judikaturou Soudního dvora, na kterou odkazuje Komise, podle které nedodržení lhůt stanovených pro zaúčtování celními orgány částky celního dluhu do účetních dokladů není překážkou dodatečného vybrání, jelikož nedodržení lhůt stanovených pro zaúčtování může mít za následek pouze to, že dotčený členský stát zaplatí úroky z prodlení v rámci poskytování

vlastních zdrojů (viz zejména v tomto smyslu rozsudky ze dne 26. listopadu 1998, Covita, C-370/96, Recueil, s. I-7711, body 36 a 37; a výše uvedený De Haan, bod 34). Uvedené rozsudky totiž rozhodují pouze o otázce účinků spojených s pozdním zaúčtováním a týkají se pouze vztahů mezi členskými státy a Společenstvím.

- 49 Následkem toho je třeba odpovědět na druhou otázku tak, že čl. 221 odst. 1 celního kodexu vyžaduje, aby částka dovozního nebo vývozního cla byla zaúčtována před jejím sdělením dlužníkovi.

Ke čtvrté otázce

- 50 Podstatou této otázky předkládajícího soudu je, zda členské státy musejí vymezit podmínky, za kterých musí být, podle článku 221 celního kodexu, provedeno sdělení částky celního dluhu dlužníkovi.
- 51 Belgická vláda a Komise tvrdí, že členské státy nemusejí ve vnitrostátních právních předpisech upravit podmínky sdělení celního dluhu. Podle zástupce členské státy musejí vymezit uvedené podmínky, a pokud tak neučinily, může být za platné sdělení ve smyslu uvedeného článku považován pouze dokument jednoznačně odkazující na článek 221 celního kodexu.
- 52 Za účelem odpovědi na položenou otázku je třeba připomenout, že v souladu s obecnými zásadami, na kterých je založeno Společenství a které upravují vztahy

mezi Společenstvím a členskými státy, členským státům přísluší na základě článku 10 ES zajistit provádění právních předpisů Společenství na svém území. V rozsahu, v němž právo Společenství, včetně jeho základních zásad, pro tento účel neobsahuje společná pravidla, vnitrostátní orgány budou při provádění těchto právních předpisů postupovat v souladu s procesními pravidly a hmotněprávními pravidly svého vnitrostátního práva (viz zejména rozsudky ze dne 23. listopadu 1995, *Dominikanerinnen-Kloster Altenhohenau*, C-285/93, Recueil, s. I-4069, bod 26, a ze dne 25. března 2004, *Azienda Agricola Giorgio, Giovanni a Luciano Visentin a další*, C-495/00, Recueil, s. I-2993, bod 39).

- 53 Vzhledem k tomu, že v právní úpravě Společenství neexistují ustanovení týkající se obsahu pojmu „odpovídající postup“ a jakýchkoli ustanovení udělujících pravomoc jiným subjektům než členským státům a jejich orgánům za účelem vymezení uvedeného postupu, je třeba mít za to, že tento postup spadá do vnitrostátního právního řádu členských států. Za předpokladu, že tyto státy nestanovily zvláštní procesní pravidla, je odpovědností příslušných státních orgánů zajistit způsob sdělení, který osobě povinné k zaplacení celního dluhu umožní přesnou znalost jejich práv.
- 54 S ohledem na výše uvedené je třeba odpovědět na čtvrtou otázku tak, že členské státy nemusejí přijmout zvláštní procesní pravidla týkající se podmínek, za kterých musí být osobě povinné k zaplacení cla sdělena částka dovozního nebo vývozního cla, pokud mohou být na uvedené sdělení uplatněna vnitrostátní procesní pravidla s obecnou působností, která zajišťují adekvátní informovanost osoby povinné k zaplacení cla a která této osobě mohou zaručit obhajobu jejich práv s úplnou znalostí skutkových okolností případu.

K nákladům řízení

- 55 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem,

je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát), rozhodl takto:

- 1) **Na vybrání, zahájené po dni 1. ledna 1994, celního dluhu vzniklého před uvedeným datem se použijí pouze procesní pravidla obsažená v člancích 217 až 232 nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství.**

- 2) **Článek 221 odst. 1 nařízení č. 2913/92 vyžaduje, aby částka dovozního nebo vývozního cla byla zaúčtována před jejím sdělením dlužníkovi.**

- 3) **Uplynutí lhůty stanovené čl. 221 odst. 3 nařízení č. 2913/92 je nárok na vybrání celního dluhu promlčen, s výhradou výjimky stanovené v témže článku, což znamená že sám celní dluh je promlčen, a tedy zaniká. S ohledem na takto stanovené pravidlo musí být čl. 221 odst. 3, na rozdíl od odstavců 1 a 2 téhož článku, považován za hmotněprávní ustanovení, a nelze jej tedy použít na vybrání celního dluhu vzniklého před dnem 1. ledna 1994. Pokud celní dluh vznikl před dnem 1. ledna 1994, může být upraven pouze pravidly o promlčení platnými k tomuto datu, i kdyby řízení pro vybrání bylo zahájeno po dni 1. ledna 1994.**

- 4) **Členské státy nemusejí přijmout zvláštní procesní pravidla týkající se podmínek, za kterých musí být osobě povinné k zaplacení cla sdělena částka dovozního nebo vývozního cla, pokud mohou být na uvedené sdělení uplatněna vnitrostátní procesní pravidla s obecnou působností, která zajišťují adekvátní informovanost osoby povinné k zaplacení cla a která této osobě mohou zaručit obhajobu jejích práv s úplnou znalostí skutkových okolností případu.**

Podpisy.